

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2027

(skrajne daty)

Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Podstawy tekstologii
Kod przedmiotu*	IVB10
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	IPiD /Kolegium Nauk Humanistycznych/ UR
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Lingwistyki Kulturowej i Komunikacji Społecznej
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	I stopnia
Profil	Profil ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok/ sem. 2
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot z zakresu specjalności edytorstwo
Język wykładowy	Język polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Wioletta Kochmańska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. prof. UR Urszula Gajewska, dr hab. prof. UR Wioletta Kochmańska, dr hab. prof. UR Maria Krauz

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	ZW – zaj. warszt.	Liczba pkt. ECTS
2								30	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
 zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Student/-ka ma wiedzę ze współczesnego języka polskiego; zna podstawy gramatyki, stylistyki praktycznej i kultury języka w zakresie szkoły średniej.
--

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	C1. Student pozna podstawowe zagadnienia teoretyczne dotyczące tekstu, wypowiedzi i dyskursu. Uczy się pracy z tekstem: poznaje zasady tworzenia tekstu, uczy się analizować makro- i mikrostrukturę różnych typów tekstu, co stanowi podstawy interpretacji tekstu.
C2	C2. Student szczegółowo pozna problematykę delimitacji tekstu, segmentacji tekstu w dialogu i monologu, analizę wykładników spójności. Analizowane są teksty publicystyczne, naukowe i potoczne, a także literackie.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student/-ka ma wiedzę o tekście jako całościowo zorganizowanym komunikacie. Identyfikuje granice tekstu, jego funkcję, intencję oraz globalną semantykę.	K_Wo1
EK_02	Student/-ka zna terminologię związaną z tekstem pisany, ustnym, elektronicznym, multimedialnym. Zna różne definicje tekstu, nazywa składniki wzorca strukturalnego i odróżnia funkcje tekstu.	K_Wo2
EK_03	Student/-ka potrafi wskazać środki więzi tekstowej w różnych typach tekstu. Rozróżnia działania na tekście i ma wiedzę o wzorcach gatunkowych tekstów: rozmowy, transmisji sportowej, dyskusji oraz pisanych, np. artykuł prasowy, teksty naukowe, urzędowe, literackie.	K_U01
EK_04	Student /-ka posiada umiejętność przygotowania wypowiedzi ustnych oraz prac pisemnych realizujących zadane typy tekstów z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł;	K_U10
EK_05	Dzięki umiejętności tworzenia różnych typów tekstów student/-ka sprawnie komunikuje się z innymi. Docenia wartość słowa pisanego i ocenia pod kątem językowym jakość wydanego tekstu.	K_K01

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

B. Problematyka zajęć warsztatowych:

Treści merytoryczne
Tekstologia i jej działy: teoretyczna, opisowa i stosowana.
Pojęcie tekstu, dyskursu, gatunku. Definicje słownikowe i encyklopedyczne tekstu. Ewolucja pojęcia tekst – definicje tekstologiczne. Kryteria tekstowości.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Teksty werbalne (pisane i mówione) a teksty kultury. Tekst a zdanie. Pojęcie tekstu minimalnego. Istota tekstów multimedialnych.
Tekst a styl tekstu. Krótka charakterystyka stylu potocznego, artystycznego, urzędowego, naukowego i publicystycznego.
Tekst a gatunek. Definicje gatunku, różne klasyfikacje i cechy charakterystyczne wybranych gatunków mowy.
Specyfika tekstów elektronicznych. Pojęcie hipertekstu. Analiza podstawowych struktur stosowanych w Internecie (przykłady struktur hierarchicznych, liniowych, sieciowych). Różnice między tekstem tradycyjnym a hipertekstem.
Delimitacja tekstu: tytuł, jego budowa i funkcje; początek i koniec tekstu; podział tekstu na akapity.
Spójność linearna i semantyczna tekstu. Analiza środków więzy tekstowej. Metatekst w tekście, typologia i rola operatorów metatekstowych w różnych typach tekstu.
Wzorzec strukturalny tekstu – analiza struktury różnych tekstów mówionych, np. rozmowy, transmisji sportowej, dyskusji oraz pisanych, np. artykuł prasowy, teksty naukowe, urzędowe, literackie.
Podstawowe działania na tekście: plan tekstu, streszczenie, adjustacja i korekta.
Ćwiczenia praktyczne – tworzenie tekstów spójnych, będących całościowymi komunikatami oraz ich analiza i interpretacja.

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach, ćwiczenia praktyczne w redagowaniu różnych tekstów, referat z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01, EK_02, EK_03, EK_04, EK_05	Obserwacja w trakcie zajęć, referat, dyskusja, kolokwium ustne, ocena form pisemnych.	ZAJ. WARSZT.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
Student/-ka nie zna terminologii związanej z teorią tekstu, budową tekstu i funkcjami pełnionymi przez komunikaty pisemne i ustne.	Student ma wiedzę pozwalającą na odróżnienie tekstu, dyskursu i wypowiedzi, potrafi nazwać funkcje tekstu.	Student/-ka zna dobrze terminologię związaną z teorią tekstu, budową tekstu jako całościowego komunikatu i rozróżnia funkcje pełnione przez komunikaty pisemne i ustne.	Student/-ka zna bardzo dobrze terminologię związaną z teorią tekstu, budową tekstu jako całościowego komunikatu i rozróżnia funkcje pełnione przez komunikaty pisemne i ustne.
Student/-ka nie wyli-	Student /-ka identyfikuje	Student /-ka identyfikuje	Student /-ka identyfikuje

cza wykładników spójności tekstu, nie rozróżnia ram tekstowych w różnych gatunkowo tekstach.	je środki spójności tekstu i ramę modalną tekstów naukowych	środki spójności tekstu i ramę modalną tekstów naukowych i publicystycznych	środki spójności tekstu (kohezję i koherencję) oraz ramę modalną tekstów naukowych, publicystycznych i literackich.
Student/-ka nie potrafi krytycznie czytać i interpretować tekstów, należących do różnych odmian funkcjonalnych gatunkowych.	Student/-ka potrafi krytycznie czytać i interpretować tekstu, należące do jednej odmiany funkcjonalnej, np. literackie, naukowe, publicystyczne lub użytkowe. Umie ocenić kompozycję tekstu jako całościowego komunikatu.	Student/-ka potrafi krytycznie czytać i interpretować tekstu, należące do dwu odmian funkcjonalnych, np. literackie, naukowe, publicystyczne lub użytkowe. Umie ocenić kompozycję tekstu jako całościowego komunikatu.	Student/-ka potrafi krytycznie czytać i interpretować teksty, należące do różnych odmian funkcjonalnych, np. literackie, naukowe, publicystyczne, użytkowe. Umie ocenić kompozycję tekstu jako całościowego komunikatu.
Student/-ka nie umie wyszukiwać i analizować językowych środków spójności tekstu, nie rozpoznaje i nie potrafi ocenić różnych technik tworzenia tekstu.	Student/-ka potrafi analizować w tekście podstawowe językowe środki wiązki tekstowej i omówić jego granice.	Student/-ka potrafi analizować w stopniu dobrym językowe środki wiązki tekstowej i omówić jego granice i ocenić kompozycję wybranego tekstu.	potrafi analizować i krytycznie oceniać językowe wykładniki spójności linearnej i semantycznej, umie ocenić kompozycję tekstu i granice w różnych gatunkowo tekstach.
Student nie potrafi napisać tekstu spójnego, o rozpoznawalnej intencji, mającego określone nacechowanie gatunkowe i stylowe.	Student tworzy krótki tekst spójny, popełniając drobne błędy dotyczące struktury i stylu.	Student tworzy poprawne teksty reprezentujące różne gatunki.	Student tworzy poprawne językowo teksty, będące całościowymi komunikatami o rozpoznawalnej intencji, reprezentujące różne gatunki i style.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	40
SUMA GODZIN	85
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <p>J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, <i>Tekstologia</i>, Warszawa 2009.</p> <p>B. Boniecka, <i>Lingwistyka tekstu - teoria i praktyka</i>, Lublin 1999.</p> <p>R. A. de Beaugrande, W. U. Dressler, <i>Wstęp do lingwistyki tekstu</i>, Warszawa 1990.</p> <p>T. Dobrzyńska, <i>Tekst. Próba syntezy</i>, Warszawa 1993.</p> <p>U. Gajewska, <i>Metatekstemy w języku nauk ścisłych</i>, Rzeszów 2004.</p> <p>M. Krauz, <i>Zdania inicjalne w języku polskim</i>, Rzeszów 1996.</p> <p>M. Krauz, <i>Relacja między tekstem a dyskursem w polskiej literaturze językoznawczej</i>, „Słowo. Studia językoznawcze 1”, red. K. Ożóg, Rzeszów 2010.</p> <p>M. Krauz, <i>Spójność tekstu medialnego (na przykładzie codziennych programów informacyjnych)</i>, w: <i>Współczesne media. Problemy i metody badań nad mediami</i>, t. II, red. I. Hofman, D. Kępa- Figura, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Lublin 2019, s. 107–122.</p> <p>A. Wilkoń, <i>Spójność i struktura tekstu</i>, Kraków 2002.</p> <p>U. Żydek-Bednarczuk, <i>Wprowadzenie do lingwistyki tekstu</i>, Katowice 2005.</p> <p><i>Tekstologia</i>, t. 4-5. Seria: <i>Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań</i>, red. J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, Lublin 2004. [wybrane artykuły]</p>
<p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>E. Balcerzan, <i>W stronę genealogii multimedialnej</i>, „Teksty Drugie” 1999, nr 6.</p> <p>J. Bartmiński, <i>Kolekcja w strukturze tematycznej tekstu ustnego</i>, w: <i>Tekst w kontekście. Zbiór studiów</i>, red. T. Dobrzyńska, Wrocław 1990.</p> <p>J. Bartmiński (red.), <i>Współczesny język polski</i>, Lublin 2001.</p> <p>B. Boniecka, J. Panasiuk, <i>Audycja radiowa jako tekst</i>, w: <i>Język w mediach masowych</i>, red. J. Bralczyk, K. Mosiołek-Kłosińska, Warszawa 2000.</p> <p>T. Dobrzyńska, <i>Delimitacja tekstu pisanego i mówionego</i>, w: <i>Tekst. Język. Poetyka. Zbiór studiów</i>, red. M. R. Mayenowa, Wrocław 1978.</p> <p>T. Dobrzyńska, <i>O początkach i końcach bajek zwierzęcych</i>, w: <i>Tekst i język. Problemy semantyczne</i>, red. M. R. Mayenowa, Wrocław 1974.</p> <p>T. Dobrzyńska, <i>Tempo jako wykładnik spójności w tekście mówionym</i>, w: <i>Semantyka tekstu i języka</i>, red. M. R. Mayenowa, Wrocław 1976.</p> <p>J. Fras, <i>Dziennikarski warsztat językowy</i>, Wrocław 2005.</p> <p>S. Gajda, M. Balowski (red), <i>Styl a tekst</i>, Opole 1996.</p> <p>A. Kałowska, <i>O spójności tekstu</i>, „Język Polski” 1987, z. 3-5.</p> <p>M. Krauz, <i>Hiperstruktura, klastry tekstów czy dyskurs krytyczny – recenzja prasowa w grupie tekstów towarzyszących</i>, w: <i>Dyskurs i jego odmiany</i>, red. Bożena Witosz, Katarzyna Sujkowska-Sobisz i Ewa Ficek, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2016, s. 261-275.</p> <p>M. Krauz, <i>Tekst w tekście – funkcjonowanie przystów w dyskursie prasowym</i>, w: <i>Parémie národů slovanských IX, Ostravská univerzita, Ostrava 2019, ISBN 978-80-7599-098-3, s. 271-288.</i></p> <p>J. Labocha, <i>Tekst, wypowiedź, dyskurs</i>, w: <i>Styl a tekst</i>, red. S. Gajda, M. Balowski, Opole 1996.</p> <p>M. Maciejewski, <i>Gatunki hipertekstu w perspektywie tekstologicznej. Analiza na przykładzie internetowej prezentacji przedsiębiorstw</i>, „Język – kultura – komunikacja”, nr 5, Poznań 2009.</p> <p>S. Niebrzegowska-Bartmińska, <i>Wzorce tekstów ustnych w perspektywie etnolingwistycznej</i>, Lublin 2007.</p> <p>D. Ostaszewska red., <i>Gatunki mowy i ich ewolucja</i>, t. I: <i>Mowy piękno wielorakie</i>, Katowice 2000; t. II: <i>Tekst a gatunek</i>, Katowice 2004.</p> <p>K. Ożóg, <i>Leksykon metatekstowy współczesnej polszczyzny mówionej. Wybrane zagadnienia</i>, Kraków 1990.</p>

B. Witosz, *Genologia lingwistyczna. Zarys problematyki*, Katowice 2005.

B. Witosz, *Tekst i/a gatunek. Jeden czy dwa modele?*, w: *Gatunki mowy i ich ewolucja*, t. II: *Tekst a gatunek*, red. D. Ostaszewska, Katowice 2004.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej